

การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

**The participation of the Village Forum Community in the performance of Nong Ko Sub-district
Administrative Organizations, Borabue district, Maha sarakham Province**

อรพรรณ บุญประสงค์ (Orawan Boonprasong)* รังสฤกษ์ สรรพอาษา (Rangsarit Sanpa-asa)**

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบล หนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาคมหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .25 ถึง .74 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน พบว่า แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหารควรเห็น ความสำคัญเรื่องความสะดวกสบายด้านสาธารณูปโภคของประชาชน ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเป็น คณะกรรมการตรวจการจัดซื้อ จัดจ้าง และประชาชนควรได้เข้าร่วมในการประชาคมของหมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหาความ ต้องการต่างๆต่อคณะผู้บริหาร

ABSTRACT

The purposes of this study was aimed to study the level of people's participation, to compare participation, and suggestions about the participation of the Village Forum Community in the performance of Nong Ko Sub-district Administrative Organizations, Borabue district, Maha sarakham province. The target population 100 person who be the Village Forum Community all 10 villages. The instrument was rating scale questionnaire. With the discrimination power between .25 to .74 and the reliability at .90. The statistics used were Frequency Percentage Mean and Standard Deviation.

The results of the study were as follows; The participation of the Village Forum Community in the performance of Nong Ko Sub-district Administrative Organizations, Borabue district, Maha sarakham province. As overall were at high level. The results comparison The participation of the Village Forum Community in the performance of Nong Ko Sub-district Administrative Organizations, Borabue district, Maha sarakham province. Classified by size of the village found that difference with statistically significant at the .05 level. The useful suggestions were found that ; Executive Council Should recognize the importance about the convenience in public utility of people. People should have participated in the Audit Committee of procurement. People should join in the Village Forum Community and proposed the problem needs to the Executive Council.

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ประชาคมหมู่บ้าน การดำเนินงาน

Key Words: The participation, Village Forum Community, The performance

* นักศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 ได้บัญญัติว่ารัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550)

นอกจากรัฐธรรมนูญแล้วพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ยังได้ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการถ่ายโอนภารกิจงบประมาณ และอัตรากำลังของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างชัดเจนว่าในปัจจุบันและอนาคตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในสัดส่วนที่สูงขึ้นมีอัตรากำลังมากขึ้น รวมทั้งมีการกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549, 2549) จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับมาตรการในการถ่ายโอนภารกิจงบประมาณและอัตรากำลังจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางการพัฒนาของตนเองอย่างชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีความครอบคลุมภารกิจการพัฒนาในทุกๆ ด้าน อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพตน (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549, 2549)

องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นตำบลหนึ่งใน 15 ตำบลของอำเภอศรีบุญเรือง ซึ่งแยกจากตำบลปอใหญ่ และได้รับการประกาศจากกระทรวงมหาดไทย แยกเขตการปกครองเป็นตำบลหนองโก เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2535 แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลหนองโก เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก เมื่อปี พ.ศ. 2539 มีจำนวนครัวเรือน 1,167 มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 5,509 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก, 2556) ที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองทำให้การพัฒนาท้องถิ่นยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกิดปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นได้จากกรณีที่ผู้เข้าร่วมการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พบว่าประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และในด้านการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าจะเป็นบุคคลกลุ่มเดิมที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม และเป็นพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อจะได้ทราบว่ากรณีมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อยู่ในระดับใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่ง

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 อย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการวิจัย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนหรือตัวแทนหมู่บ้าน ทั้ง 10 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 100 คน ผู้วิจัยจึงได้นำประชากรทั้งหมด คือ จำนวน 100 คน มาใช้ในการศึกษาคั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้าง ขึ้นเองนำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาย่ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และขนาดหมู่บ้าน ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดย

ศึกษา 4 ด้าน ตามกรอบแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1997, อ้างถึงใน โกวิทช์, 2553)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2.3 สร้างแบบสอบถามและนำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบ แก้ไขข้อเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความ ถูกต้องของแบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 2.3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบสอบถาม และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ด้วยวิธี IOC (Index of Item Congruence)

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) ทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .25 ถึง .74 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับแก้ไขจากการแนะนำของคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระครั้งที่ 2 แล้วมาพิมพ์ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามขึ้นใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก เพื่อขอความร่วมมือและประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการแนะนำตัวและใช้แบบสอบถามจำนวน 100 ฉบับ นำไปทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ซึ่งแจ้งเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ ซึ่งให้ตอบอย่างอิสระ หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยมารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจวิเคราะห์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์คะแนน 5 ระดับ (บุญชม, 2545 อ้างถึงใน พรหมณี, 2554) ดังนี้

- มีส่วนร่วมมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน
- มีส่วนร่วมมาก กำหนดให้ 4 คะแนน
- มีส่วนร่วมปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน
- มีส่วนร่วมน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน
- มีน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่ม (บุญชม, 2545 อ้างถึงใน พรหมณี, 2554) ดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00

มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5 – 3.50

มีส่วนร่วมน้อยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50

4. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน เปรียบเทียบโดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ย (μ) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

5. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติ มีดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลศึกษาได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการ

เป็นคณะกรรมการตรวจการจัดซื้อ จัดจ้าง การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดหามา รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาตามโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้าน	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.82	0.50	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	3.49	0.57	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.80	0.43	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.22	0.86	ปานกลาง
โดยรวม	3.58	0.43	มาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เมื่อจำแนกตามหมู่บ้านขนาดเล็ก ($\mu = 3.35$) การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง กับหมู่บ้านขนาดกลาง ($\mu = 3.64$) การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ ไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตามหมู่บ้านเล็ก ($\mu = 3.80$) กับหมู่บ้านขนาดกลาง ($\mu = 3.85$) พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เมื่อจำแนกตามหมู่บ้านเล็ก ($\mu = 3.83$) กับหมู่บ้านขนาดกลาง ($\mu = 3.77$) พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เมื่อจำแนกตามหมู่บ้านเล็ก ($\mu = 3.02$) กับหมู่บ้านขนาดกลาง ($\mu = 3.41$) พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนควรได้เข้าร่วมในการประชาคมของหมู่บ้าน และได้เสนอปัญหาความต้องการต่างๆ ต่อคณะผู้บริการ รองลงมา คือ คณะผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้งบประมาณในแต่ละโครงการ

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนงบประมาณในการทำโครงการที่มีประโยชน์ต่อชุมชน

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า คณะผู้บริหารควรเห็นความสำคัญเรื่องความสะดวกสบายด้านสาธารณูปโภคของประชาชน รองลงมาคือ ประชาชนควรได้รับประโยชน์จากโครงการส่งเสริมอาชีพในชุมชน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจการจัดซื้อ จัดจ้าง รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วน

ตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่างๆ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษานำประเด็นที่น่าสนใจ มาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาดังกล่าว อาจเกิดจากสาเหตุ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ประชาคมหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหาความต้องการต่างๆ เป็นอย่างมาก มีการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชน เสนอแนวทางการแก้ไข ปัญหา รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาชุมชน ต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1.2 ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินโครงการด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานด้านป้องกันและระงับโรคติดต่อที่จะเกิดในชุมชนเช่น การฉีดพ่นหมอกควัน และทรายอะเบท และได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพ เด็ก สตรี เยาวชน เช่น การสนับสนุนงบประมาณ

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสยาม (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลเขียงยืน อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลเขียงยืน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเทศบาลตำบล ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน คือหมู่บ้านขนาดเล็กและหมู่บ้านกลาง

ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่ออกมา เช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า หมู่บ้านขนาดเล็กเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย ยกตัวอย่างเช่น การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อที่เกิดขึ้นภายในชุมชนจึงทำได้ง่ายทันทั่วถึง รวมถึงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นไปอย่างรวดเร็ว และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในแต่ละกิจกรรม ซึ่งแตกต่างกับหมู่บ้านขนาดกลางที่มีจำนวนประชากรมากกว่า การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารในกิจกรรมต่างๆไม่ทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมแต่ละกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยลง

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ชรรยง (2538) ศึกษาเรื่องบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นศึกษาผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทที่เป็นจริงทางการเมืองน้อยกว่าบทบาทหน้าที่คาดหวัง และอาชีพของผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวแปรที่ทำให้บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลของการศึกษาไปใช้

1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้

ศึกษาได้นำรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 อันดับ จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการตรวจสอบการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาตามโครงการต่าง ให้มีประสิทธิภาพ

1.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการส่งเสริมตรวจสอบ และการติดตามประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน คือหมู่บ้านขนาดเล็กและหมู่บ้านขนาดกลาง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้รวดเร็ว

1.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมการรักษาความสะอาดภายในชุมชน เช่น ดูแลรักษาความสะอาดของถนน และร่องระบายน้ำ

1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรเล็งเห็นความสำคัญเรื่องความสะอาดสุขาภิบาลด้านสาธารณสุขของประชาชน

1.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้

ประชาชนได้เข้าร่วมในการประชุมของหมู่บ้านและได้เสนอปัญหาความต้องการต่างๆ ต่อคณะผู้บริหาร

1.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อที่จะได้ข้อคิดเห็นของประชาชนที่มีความละเอียดมากกว่านี้ เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองโก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ขออวยพรขอบคุณด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย อาจารย์.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุ่งสฤษฎ์ สรรพพญา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาครั้งนี้ขอขอบคุณที่ได้ให้คำแนะนำงานเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, กรุงเทพฯ:

เอ็กซ์เปอร์เน็ท; 2553.

พรรณี ประภาวิชา, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอกอสมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม, [การศึกษาครั้งนี้ขออวยพรขอบคุณที่ได้ให้คำแนะนำงานเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ศาสตราจารย์]. มหาสารคาม: วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; 2554.

พระราชบัญญัติการกำหนดแผนและการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549. (2549, 9 ธันวาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 2 ก. หน้า; 2549.

ยรรยง สุวรรณาวุธ. บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น: ศึกษากรณีผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2538.

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร; 2550.

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร; 2550.

สยาม ภูหนองโอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. [วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ สาขา นโยบายสาธารณะ]. มหาสารคาม: วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2553.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก, สำนักงาน. แผนพัฒนาสาม ปีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก 2556-2558. งาน วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม; 2556.